

1744

9(47.925)

U-23

Y. P. P. P.

1912

167

ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

ՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՇՈՒՑՈՅՑԸ

Ե Ի

1912 ՏԱՐԻՈՅ ՊԻՏՃԷՆ

Տպագր. Տ. ՏՕՂԵՄԵԱՆԵՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ
(Սուրբան Համամ. Մօլա Բաշի)
1912

9(47.925)
Վ - 23

2004

2012

8859

(47.925)

ՈՒ - 23

ԿՄԱՂԱԳՂԱԿՂՆԱԹ ԴԿԵԱԲԶԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

ՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՇՈՒՑՈՅՑԸ

Ե Ի

ԴԱՏԱՅԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ

1912 ՏԱՐԻՈՅ ՊԻՏՃԷՆ

Տպագր. Տ. ՏՕՂԸՄԱՃԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ

(Սուրբան Համամ. Մօլա Թաշի)

1912

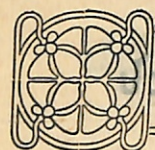
ՏՊԱԳՐԱՆՔՈՑ Տ. ՏՕՂԸՄԱՃԷԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ
(Սուրբան Համամ. Մօլա Թաշի)
1912

5185

5005

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱՆ ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԿԱՆ
ԿՈՄՍՅՈՒՆԻՍՏԻԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱՆ ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԿԱՆ
ԿՈՄՍՅՈՒՆԻՍՏԻԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՄԱՍԻՆ

Տպագրութիւն .Տ. ՏՕՂ.ՐԱՄԱՆՅԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, Սուրբան Համալ, Մօլա Թաւ

6456
39

1918

Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հայր Նախագահ Ա.գգ. Կեդր. Վարչութեան Պատկանելի Քաղաքական Ժողովոյ

Վերջացող 1911 տարւոյ Կեդր. Մատուկի ընդհանուր հաշուական գործառնութեանց, ինչպէս նաեւ եղած հատոյթներու ու ծախքերու գանձմանց ու վճարմանց վրայ հարկ կը համարիմք համառօտակի ներկայացնել հետեւեալ ծանօթութիւնները:

1. — 1911 Տարւոյ Յունվարի սկիզբը Կեդր. Մատուկի պարտուց ու պահանջից ընդհանուր գումարը կը կազմէր հետեւեալ ցուցակը.

Վիճակ մօտիկ կէիւ 1911 Յունվար 1 ի

ՊԱՐՏԻՔ

	ՊՐԸ.
Երեւան պարսփ. — Փոխառու- թեանց	229844
Հին թոշակներու	78740,50
Չանազան պահանջատեարք	9601
Վանքի աւանդ. Վաքի ա- ւանդք	12063
Յղելի աւանդք	63648 75
Նպաստից	3131,25
Վիճակ. — 1909 էն ի վեր, այ- սինքն 3 տարուան յաւելեալ	401299,25
	<u>798327,75</u>

ՊԱՀԱՆՋԻՔ

	ՊՐԸ.
Երուսաղէմի Վանքէ	28036
Աղղային Հիւանդանոցէ	18786,50
Մուգաթայէ	417274,25
Դանչիլիբէ	88955,50
Պետական Դանձէ	3200
Չանազան պարտատեարքէ	32593,25
Սչըքեան կտակէ	13841,25
Արժեթուղթք ի Պ. Օ. Է	125057,50
Պանք Օթօմանէ	4225,25
Վինէր Պանք ի Պոլիսէ	580,50
Տէօյէ « « «	62581
Մատուկէ	3196,75
	<u>798327,75</u>

Հետեւաբար թողլով պահանջից հաշ-
ւոյն նշանակեալ գումարները, Պատրիար-
քարանի սնտուկը իրապէս վճարելի հե-
տեւեալ պարտքը ունէր, ըստ նշանակեալ
ցուցակի 397055,25, որուն 75711.75 ան-
միջպէս վճարելի. ասոր փոխարէն ալ
70583,50 զըշ. հնչուն դրամ, եւ 125057.50
արժողութեամբ ալ արժեթուղթ ունէր :
Որով 1911 տարւոյ մատակարարութիւնը
մէկ կողմէ իր դրամատուններն ի պահ դըր-
ւած եւ առձեռն ունեցած դրամներով տա-
րեկան հասոյթը գանձելով ընթացիկ ծախ-
քերը պիտի կատարէր, եւ միւս կողմէ հին
պարտուց եւս վճարումներ պիտի ընէր, եթէ
ներկայանային ստիպողական պարագաներ :

Արդ, ինչպէս որ պիտի տեսնուի
ներփակ հաշուեցոյցերէն, 1911 տարե-
շրջանին մէջ վճարելի պարտուց գումա-
րը իջած է 362914.75 զըշ, որուն 50933.25
անմիջապէս վճարելի. ասոր փոխարէն ալ
60878 զըշ. հնչուն դրամ, 36520 զըշ. ա-
պահովեալ պահանջք եւ 125057.50 զըշ. ի
արժողութեամբ առաջնակարգ արժեթուղթ
Ուրեմն 1911 տարւոյ շրջանին մէջ կեդր.
Մետոկի ելմտական վիճակը հաստատուն
եղած է :

2. — Պատրիարքարանի դրամական
գործառնութեանց ընդհանուր շարժումը
եղած է մուտք 3615496.50 զըշ., եւք
3614233 զըշ. : Իսկ լոկ Պատրիարքարանի
իրեն յատուկ, այսինքն պիւտճէական
մուտքը եղած է 623959.75, եւ եւքը
580540 : Հետեւապէս հակառակ տարւոյն
վերջը պատերազմին պատճառած դրամա-
կան եւ առեւտրական տագնապին, 1911-ի
շրջանին մէջ ալ շնորհիւ ի գործ դրուած
խիստ հսկողութեան, Մետոկի շարժման
այսինքն ելքից եւ մտից գործառնութեանց
մէջ կուտակմանը 43419.75 զըշ. ի առաւ-
ելութիւնը, իսկ մատակարարութեան մէջ
70154.75 զըշ. ի, ինչ որ ցոյց կուտան
կցեալ հաշուեցուցակները :

Երբ այս վերջին շրջանի, այսինքն

1911-ի մատակարարութեան առաւելու-
թիւնը եղող 70154.75 զըշ. աւելցնենք
Սահմանադրութեան հոչակումէն՝ այսինքն
1909 Յունւար 1էն ի վեր ձեռք բերուած
երկու տարիներու յաւելեալ գումարին՝
այսինքն 401299,25 զըշ. ին վրայ, կուտե-
նանք 471454 զըշ. բացարձակ առաւելու-
թիւն մը, որ կրնանք պարծանօք յայտա-
րարել թէ զուտ Խորհրդոյս մշտապէս հըս-
կողութեան արդիւնքն է :

ՀԱՍՈՅՅՆԵՐ

1. Ազգային տուրք. — Սահմանադ-
րական «Օրէնքը կը տրամադրէ ամեն Ազգ.
անհատներու, որք չափանաւ են ու վա-
տակի եւ շահու տէր, պարտական են Ազգ.
արօք մասնակցել ազգային ծախուց» :
Սակայն ինչ ինչ պարագաներու մէջ բար-
ձր թողի եղած ըլլալով այս դիտողութիւ-
նը եւ նոյն իսկ արգելքներ յարուցուած
ըլլալով՝ երբէք նկատողութեան առնուած
չէ, ասով հանդերձ կրնանք պարծիլ որ
Ազգ. Տրոց հաշուոյն գանձուած գումարին
քանակութիւնը կը հասնի աննախընթաց
կերպով 125300 զըշ. ի : Անշուշտ այս հա-
սոյթը ձեռք բերուած է շնորհիւ գանձման
համար ձեռք առնուած խիստ վերաբեր-
ման : Վերջերս պատրաստուած նոր դրու-
թեամբ արոց տոււարին միջոցաւ կը յու-
սանք որ գալիք տարի կարելի պիտի ըլլայ
առաւելագոյն գումարի հասցնել արօք
գանձումը :

2. Մուգաբա. — Մուգաթայի տա-
րեկան ընդհ. գումարը կը հասնի հակա-
ռակ կատարուած յաւելումներու եւ զեղ-
չերու 53400 զըշ. ի, քանի որ տարիներէ
ի վեր որոշեալ գումարին կրած փոփոխու-
թիւնը ըստ օրինի չեն վաւերացուած Ազգ.
Ժողովէն : Թէեւ Ընդհ. մատակարարու-
թեան մէջ վերոնշանակեալ գումարը ցոյց
տրուած է, սակայն Մետոկի շարժման մէջ
գանձում կերեւայ միայն 26498 զըշ. մա-

սամբ գանձուած ուղղակի Պատրիարքա-
րանի մէջ, եւ մասամբ ալ դրամատուններու
միջոցաւ քաշուած չէքերով :

3. Գանձելիք. Գանձելիքի տարեկան
գումարն ալ փոփոխութիւններ կրած է,
որոնք պէտք է վաւերացուն Ազգ. Ժո-
ղովէն : Հինէն ի վեր որոշուած տարեկան
գանձելի գումարն է 37830,75, իսկ գան-
ձուած գումարն է 35621,75 :

4. Պէտակաւ. — Սահմանադրութեան
հոչակումէն առաջ այս նպաստը կամ նը-
ւէրը մօտաւորապէս 1000 ոսկիի կը հաս-
նէր, եւ սակայն շարունակ կեդր. Մետոկ-
կին ելեւմուտքը բաց կ'ուենեար : Այժմ
այս գլխէն միայն 37671 զըշ. հասոյթ կը
դոյանայ :

5. Դիւանակաւ. — 1909 էն ի վեր
այս հասոյթի գումարը հետզհետէ սկսած
է նուազիլ, քանի որ Սահմանադրութե-
նէ առաջ կարգ մը կտակներէ որոշեալ
գումարները չէին գանձուած, եւ առաջին
տարիներու ընթացքին այդ գանձումները
կատարուելով բաւական հասոյթ դոյացած
էր : Այս գլուխը այս տարի միայն 51066,75
զըշ. տուած է, բայց կը կարծենք թէ հե-
տզհետէ այս հասոյթը պիտի նուազի :

6. Առուծախ. — Հասոյթ մը, որ
հին սակագինին վրայ կատարուած մօ-
տաւորապէս 50 000 զեղչէն վերջ իսկ նը-
շանակելի արդիւնքի հասած է. որով գոր-
ծի տէրերու արդար բողոքներուն վերջ
մը արուելով հանդերձ՝ 200799,75 զըշ.
դոյացած է :

7. Ամուսնական. — Հագիւ կարելի
եղած է 58990 զըշ. ձեռք բերել 1911
տարւոյ մէջ :

8. Վաւերացում. — Գանձուած գու-
մարը 55800,75 զըշ. ի կը հասնի : Այս
արդիւնքը ձեռք բերուած է պաշտօնա-
թուղթերու վաճառման գումարին վրայ
50000 յաւելում մը ընելով, եւ տարբեր
սրբագրութեան առթիւ դոյացած բացա-

ռիկ հասոյթով, ինչպէս նաեւ սակագինի
անթերի գործադրութեամբ :

9. Վաճառքի հաւոյթ. — Հասոյթ մը
որ երբէք կայուն վիճակ մը չունի : 1911-ին
տուած է 8804 զըշ. :

10. Տոկոս եւ դրամական շահ. —
Մինչդեռ մինչեւ 1908 տարին այս գլխէն ոչ
թէ մուտք, այլ ելք իսկ տեղի կ'ուենեար,
շնորհիւ ձեռք առնուած միջոցներու՝ երեք
տարիէ ի վեր կանոնաւոր հասոյթի աղ-
բիւր մը զարձած է : 1911 տարւոյ այս
գլխուն հասոյթն է 7844 զըշ. ուրկէ դեմ-
բաղդաբար զեղչել հարկ է նշանադարեան
կտակի կեդր. Մետոկէ ունեցած 300
ոսկւոյ պահանջքին միամեայ տոկոսը 00 65
1944 զըշ. :

11. Նուէր. — Նորահաստատ հասոյթ
մը, որ տեղի պակաս եղած է՝ քան 909
եւ 910 տարիներուն : Այս հասոյթ կը
գանձուի նշանադրութեանց առթիւ : 1911
տարւոյ մէջ տուած է 3205 զըշ. :

12. Զանազան հաւոյթ. — Ինչպէս
ցոյց կուտայ հաշուեցոյցը, կը բաղկանայ
երեք մասէ. վերջին հրդեհին առթիւ Ա-
պահովագր. Ընկերութիւնէ գանձուած գու-
մարէն, Պատրիարքարանի պարտէզին
վարձքէն եւ բացակայող պաշտօնէից տու-
գանքներէն :

ԾԱԽՔԵՐ

1. Թոշակ. — Պատրիարքարանի բո-
վանդակ ծախուց 64 000 կը կազմէ ընդհ.
թոշակի տարեկան քանակութիւնը, եւ
այսպէսով 1911 Յունւ. 1էն Դեկտ. 31 Սըն-
տուկի 623959,75 զըշ. ի մտից վրայ վը-
ճարուած է 397915 զըշ. թոշակ, ցվերջ
Դեկտ. ի :

2. Ազգ. Ժողով. — Ըստ հաշուե-
ցոյցի ընդհ. ծախքը եղած է 25620,50 զըշ.
որուն մօտաւորապէս 8014,50 զըշ. ը
վերջերս տեղի ունեցած նորոգու-
թեանց եւ կահաւորման բացառիկ ծախքն է :

3. Կրթական. — Ըստ հաշուեցոյցի
այս ծախուց գումարն է 13383,75 զըշ. :

4. Յարաբերական. — Յարաբերական ծախսուց զուգար կը պարունակէ Ս. Պատրիարքի երթեւեկին յատկացեալ կառքի ծախքը, Գործակառարի եւ Բարապանաց երթեւեկի ծախքերը, եւ պարգեւներու ու պաշտօնական երթեւեկներու համար եղած վճարումները: Առաջին երեք բաժանումները հաստատուն ձեւի վերածուած կրնան նկատուիլ, իսկ վերջինները փոփոխական են: Վերջի մասին կը պատկանին Պայրամի առթիւ արուած պարգեւներն ու կառքի ծախքերը: 1911 տարւոյ մէջ այս գլխուն ելքը եղած է 26499,25 զրշ.:

5. Գոյժ եւ շէնք. — Պատրիարքարանի զանազան նորոգութեանց համար 1911 տարւոյ ընթացքին ծախսուած է միայն 2454,50 զրշ., նկատի առնելով որ աւելի մեծ նորոգութիւնը չէնքին ամբողջական քայքայման պատճառ կրնան ըլլալ, իսկ կահ կարասիներու համար վճարուած է 9057,75 զրշ. ընդամենը 11209,25 զրշ.:

6. Գրական պիտոյժ եւ քրթասար. — Գրական պիտոյժի եւ տպագրութեան ծախքը եղած է 1911 տարւոյ մէջ 13095 զրշ. գրեթէ սովորական տարիներու հաւասար: Իսկ հեռագրի եւ նամակի համար ծախսուած 15777 զրշ. ի գումարը կրնայ Պատրիարքանի տարեգրութեանց մէջ առաջին տեղը զբաւել, որուն զարմանք մէկ խօսքով, ըստ կամա եւ խաթեր համար քաշուած՝ եւ աւելորդ բառերով լեցուած հեռագրիներուն վերջ մը առաւ է: Այս զրշխուն ընդհանուր ելքն է 28872 զրշ.:

7. Տրոց հաւաքում. — Տրոց հաւաքում գլուխը երեք մասերէ կը բաղկանայ.

1. Հաւաքչին 200 զրշ. ամսականը եւ իր գանձած գումարներուն վրայ 100/0 տասանորդը, ինչպէս նաեւ Մուքթայի գանձման առթիւ քաշուած չէքերու համար Պանք Օթոմանի վճարուած տասան-

նորդը, 1911 տարւոյ մէջ վճարուած է Հաւաքչին Յունի. է Դեկտ. 12 ամ. 2400,

Գանձած 28650 զրշ. ին 100/0 2865
Պանք Օթոմանի վճարուած տոնդ. 130.50
5395.50

2. Վազֆի սենեակներու պաշտօնական հաստատման առթիւ զրոյմաթուղթ, որու փոխարէն Պատրիարքարանը կը ստանայ արժէքնայն համեմատ 20 է մինչեւ 60 զրշ. ինչ որ կ'աւելայ վաւերացմունք հասոյթի գլխուն վրայ: Այս հաշուոյն վճարած է 650,25 զրշ.:

3. Ընկալագիրներու տպագրութեան եւ նշանախօսութեան խաչերու ու սուրճերու ծախքերը՝ 3407.50 ընդ. ի գումարն է 9153,25 զրշ.:

8 Մասախարաութեան ընդհ. ծախք. — Կը բաղկանայ 4 բաժնումէ.

Ա. — Բարապանաց եւ սենեկապանաց որոշեալ տարեկան հանդերձագինը՝ 8800 զրշ.:

Բ. — Վաւերանիւթի համար 1 տարւոյ մէջ վճարուած 6548,50 զրշ.:

Գ. — Սահուէ, շաքար, կաղ մածուին 3532,25 զրշ.:

Դ. — Ժող. եւ խորհ. նիստերու առթիւ թուղթերու Պատրիարքարանէ Ղալաթիա եւ փոխադարձ փոխադրութեան համար 3515 զրշ. ի: — Ընդամենը 22395,75 զրշ.:

9. Զանազան ծախք. — Զանազան ծախսուց մէջ կը գտնուին բոլոր այն ծախքերը, որոնք վերոնշանակեալ ծախսուց գլուխներէն չուրս են. ինչպէս Կրօն. Ժողովոյ քարտուղարի օգնականին համար առժամապէս վճարուած ամսական 200 զրշ. Եւ Ս. Ս. Տրոց արձանագրիչ պաշտօնային ամսական 200 զրշ. Եւ Պատրիարքարանի ապահովագիրը, ժողովոց առթիւ սենեկապանաց երթեւեկի ծախքը եւլն.:

10. Նպաստ եւ նուէր. — 1911 տարւոյ մէջ Կեդր. Միառկը 15289 զրշ. ի նպաստ կամ նուէրներ տուած է զանազան

անձանց: Իսկ դարձեալ նպաստից Յանձնաժողովոյ գործառնութիւնը շարունակուած ըլլալով մինչեւ տարւոյս վերջը, միւս կողմէ Պատրիարքարանի Միառկէն 6642,75 զրշ. ի գումար մը վճարուած է: Հետեւաբար այս վերջին գումարը բարեկեցիկ առաջինի վրայ: Իսկ 455 զրշ. ի գումարը կը պատկանի Ս. Ս. Հիւանդանոցի Վազֆի գործառնութիւններէն առնուած 0/0 10 Պատրիարքարանի իրաւունքին, որ յետոյ նուիրուած է նոյն հաստատութեան: — Ընդհանուր գումար 22386,75 զրշ.:

Արտասովոր. — Երեւոյ 14801,50 զրշ. ին 7784,50 զրշ. Եւ կը պատկանի Հանդ. Կաթողիկոսին ընդունելութեան առթիւ Բերայի Սրբանոթի մէջ տեղի ունեցած ծախսուց մասնակցութեան, որուն ընդհանուր գումարը կը հասնէր 15563 զրշ. ի: Այս գումարին կէսը վճարեց Բերայի Կալուածոց Հոգաբարձութիւնը, եւ կէսը Կեդր. Միառկը, թէեւ այս ծախսուց գումարը հարկ էր 1910 տարւոյ մէջ երեւար, սակայն մինչեւ որ Վարչութեան որոշումը գործադրուեցաւ, արդէն 1910 տարին բոլորած էր: Իսկ մնացեալ 7020 զրշ. Եւ վճարուեցաւ վերջին կաթողիկոսական ընտրութեան Կ. Պոլսոյ պատգամաւորներուն իբր ճամբու ծախք: Առաջին անգամ ըլլալով այս ծախքը Կեդր. Միառկէն վճարուեցաւ:

ԵԼԻՑ ԿՇԻՐ ՊԱՆԱԶՆԵՐ

Երուսաղէմի Վանք. — Յունիկար 1ին Կեդր. Միառկի պահանջն էր 28036 զրշ. Եւ որով տարւոյս ընթացքին մէջ այս գումարին վրայ 690 զրշ. աւելնալով՝ հաշուեփակի առեւ բարձրացած է 28726 զրշ. ի:

Ազգային Հիւանդանոց. — Ի նորոյ կատարուած փոխառնութեան մնացորդն է 17064,25 զրշ., որուն գանձումը երաշխաւորուած է Վազֆի եւ այլ հասոյթներով:

Մուգաթա. — 1900 Յունի. 1 է սկսեալ մինչեւ 1911 Դեկտ. 31, այսինքն 12 տարուան անգանձելի մնացած Մուգաթա-

յի տուրքերէ պահանջքնիս կը հասնի 444176,25 զրշ. ի: Այս գումարէն մէկ մասին հաշիւներէն ջնջումը կ'առաջարկենք: Այն համոզումը դոյացուցած ենք որ կարգ մը բարեկեցիկ վիճակներու մուգաթաները թեմակալներու կողմէ գանձուած եւ իւրացուցած են, եւ եթէ մեր առաջարկութեանց համեմատ պատկանելի Բաղ. Ժողովը կտրուկ միջոցներ ձեռք առնէ, այս գումարին մէկ մասը կրնայ դանձուիլ:

Գանձեղէր. — Մնացորդ պահանջքնիս կը հասնի 91164,50 զրշ. ի, որուն մէկ մասին ջնջումը կ'առաջարկենք, իսկ մնացեալին գանձման համար հարկ է կտրուկ միջոցներ ձեռք առնել:

Պէտական. — 1908 տարւոյ Պետական նուէրէ Կեդր. Միառկի մնացորդ պահանջքն է 3200 զրշ., որուն ջնջումը կ'առաջարկենք:

Զանազան պարտաւարք. — Ինչպէս մանրամասն ցուցակէն կ'երեւի, զանազան թաւականներով կատարուած փոխառնութեանց մնացորդներ են, որոնցմէ Սոյ Աթոռին պարտքը կարելի է կարգադրել Կիլիկիոյ վարժարանաց պահանջին հետ, անշուշտ Պատկ. Ժողովի որոշումը: Երկրորդը հախկին Պատրիարք Օրմանեան Ս. ի օրով Արմաշու Դպրեւանոցը նպաստից Միառկէն եղած փոխառնութիւն մըն է, որուն հաշուեյարդարութիւնը ժամանակին Տնտես. Խորհուրդը ստանձնած ըլլալով՝ այս պահանջը անցած է Կեդր. Միառկի տումարաց մէջ. իսկ մնացեալները կը բաղկանան զանազան հաստատութեանց եւ Կտակաց համար վճարուած ընթացիկ ծախքեր, զորս կարելի է գանձել տարւոյս ընթացքին:

Աշրփեան Կսակ. — Հանդուցեալ Յակոբ էֆ. Աշրփեան վախճանելով իր Կտակին մասին անհամաձայնութիւն ծագած՝ եւ այս առթիւ Պատրիարքարանը վճարած է 13841,25 զրշ. ի ծախք մը, որ պիտի գանձուի, երբ կտակը գործադրուի: Եթէ Պատկանելի Ժողովը կարող չըլլայ այս մասին բան մը ընել, կ'առաջարկենք ջնջել այս գումարն եւս:

Ղաչարիոյ Խնամակալութիւնը. — Կա-
տարուած փոխառութեան մնացորդն է
19456 զրշ. , որուն քանձումը ապահովուած
է Վագֆի հասոյթներով :

Առկախ հաշիւ. — Աղդ. Երեսփ. Ժո-
ղովոյ եւ Վարչութեան որոշմամբ նախորդ
վարչութեանց համարառութեանց պատ-
րաստութեան առթիւ եղած առաջին ծախ-
քն է , զոր 1912 տարւոյ հաշւոց մէջ ան-
անցընել յարմար դատեցինք , որոշեալ 150
ռսկւոյ դումարին ամբողջութիւնը 1912
տարւոյ մէջ երեւալու համար :

Մնացեալները կը կազմեն պարտաւո-
րութեանը եւ զրամ : Արժէթղթոց մա-
սին երկարօրէն դրուած ըլլալով 1910 տար-
ւոյ ելմտացոյցին մէջ. աւելորդ կը համա-
րինք հոս ծանօթութիւն տալ . Իսկ զա-
նազան Պանքաներու քով դառնուած պատ-
րաստը ցոյց տրուած է կշիռն մէջ, եւ 1911
տարին Սնտուկը 4460,25 զրշ. ի պատ-
րաստով փակուած է :

ՊԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ

Երբ Կեդր. Սնտուկի պարտքեր կը-
սենք , զխաւորաբար պէտք է իմանալ
1908 տարին , այսինքն Սահմանադրու-
թենէ առաջ եղած պարտուց գումարը , որ
կը սկսի 1894 տարին : Սահմանադրու-
թենէ անմիջապէս վերջ կազմուած Տնտես.
Խորհուրդը այդ պարտուց երեքուն պարտք
անունը տուաւ :

Երեքուն պարտք. — Տարւոյ սկիզ-
բը երեքուն պարտուց գումարը կը հասնէր
318185,50 զրշ. ի : հետեւեալ կերպով .

Փոխառութիւններ	229844
Նախկ. Պատր. Օրմանեան Ս.	77220
« Պաշտ. Մ. Զօպանեան	1520,50
Զանազան պահանջատեարք	9601

Երեքուն պարտուց փոխառութեանց
հաշուէն 1911 տարւոյ մէջ վճարուեցան
Խորսանա գիւղի դրամը՝ 1136 եւ Կէօչա-
նիսի դրամը՝ 6256 զրշ. Ը , որով սոյն գու-
մարներու համեմատութեամբ թէեւ փո-
խառութեան հաշուէն 7393 զրշ. պակսած ,

Մնաց խորին յարգանք
Ի զիմաց Տնտեսական Խորհրդոյ
Ա. ՏԵՐԱՊԵՐԻ
Ս. ՍՈՒՐԵՆ
Ա. ՏԵՐԱՊԵՐԻ
Ս. ՏԵՐԱՊԵՐԻ

սակայն միւս կողմէ 1944 զրշ. աւելցած
է Շահնազարեան կտակի տոկոսը , եւ այ-
ժմ կը հասնի ընդհանուր գումարը 224396
զրշ. ի : Այս գումարէն 30562 զրշ. պիտի
հաշուակցուի , որով բուն պարտքը կիջնէ
193834 զրշ. ի :

Օրմանեան Ս. ի պահանջը , որ յա-
ռաջ եկած է իր Թաշկինքուն անվճար
մնալէն , նոյնութեամբ կը փոխանցուի 1912
տարւոյ .

Մ. Զօպանեանի 1520,50 զրշ. պահանջ-
քին հաշուին վճարուած է 754 զրշ. , ա-
ղանկու համար երկաթուղւոյ արժէթուղթ
մը որ իր մօտ մնացած էր : Իսկ մնացոր-
դէն կարգադրութիւնը Աղդ. Տրոյ նախորդ
հաւաքիչ Մալխասեանի խնդրոյն հետ ա-
ռնչութիւն ունենալով հարկ է պահել :

Զանազան պահանջատեարք հաշիւը
նոյնութեամբ կը փոխանցուի 1912 տարւոյ :

Այս հաշուէն վերջ կողպալ 1911 տար-
ւոյ ընթացքին կամ Սահմանադրութենէ
վերջ յառաջ եկած պարտքերը , հետեւեալ
կերպով .

Վագֆի աւանդ . — 1911 տարւոյ
սկիզբը 12063 զրշ. ի պարտք մը կար այս
հաշուէն , որ ամողջովին վճարուեցաւ :
Իսկ 1911 տարւոյ վերջին եռամեակէն
մնացած պարտքն է 5233 զրշ. , որ 1912ի
սկիզբը հաշուակցելի է նոյն եկեղեցւոյ
Գանչելէրի արոց հետ :

Յդելի աւանդ . — 1911 Յունվար 1ին
63648. 75 զրշ. ի պարտք մը կար նոյն տար-
ւոյ ընթացքին հասնող աւանդներէն եւ
վերոյիշեալ պարտքէն կը մնայ միայն
45710,50 զրշ. ի պարտք մը , որ անշուշտ
պատկանեալ տեղերը պիտի զրկուի :

Այսպէսով 1911 տարին մէկ կողմէն
իր տարեկան մատակարարութեան բոլոր
ծախքերը հոգացած՝ եւ միւս կողմէ նա-
խորդ տարիներու պարտքերէն մաս մը վը-
ճարած ըլլալով՝ կը փակուի առանց
պարտքի :

Համարուիւ Ս. Աջոյդ ,

Մարտի 1911

ՀԱՇՈՒԵՅՈՒՅԱԿ

Ծ Ա Խ Ք

Մատակա

1 9

ՅՈՒՆՈՒՍ. 1-

1. Թոշակ	Ս. Պատրիարք	30000	
	Բ. Փոխանորդ. եւ Դիւան	44400	
	Գ. Դիւանապետը եւ Քարաղ.	257590	
	Դ. Բարապանք, Սենեկապանք	62325	
	Ե. Հանգստեան Թոշակ	3600	397915
2. Ազգ. Ժող.	Ս. Քարաուղար	12000	
	Բ. Օգնական	1296	
	Գ. Տպագր. Ատենադիւանից հմր.	4340	
	Դ. Զանազան	8014	50 25620 50
3. Կրթական	Ս. Տեսուչ	12000	
	Բ. Էթ-Մէյտանիի վարժարան	1200	
	Զանազան	183	75 13383 75
4. Յիշատակ	Ս. Ս. Պատրիարքի երթեւեկ	11265	25
	Բ. Գործակատարի	6000	
	Գ. Բարապանաց	2400	
	Դ. Անակնկալ	6834	26499 25
5. Գոյք եւ շէնք	Ս. Նորոգութիւն	2151	50
	Բ. Կահ կարասի	9057	75 11209 25
6. Գրական պիտոյք եւ քրթաւար	Ս. Թուղթ, գրիչ մեկան	8404	25
	Բ. Տպագրութիւն	4690	75
	Գ. Հեռագիր նամակ	15777	28872
7. Տրոց հաւաքում	Ս. Հաւաքիչ	5395	50
	Բ. Դրոշմաթուղթ	650	25
	Գ. Ընկալագիր, խաչ, աուփ	3107	50 9153 25
8. Մասնակարարութիւնը ընդի. ծախս	Ս. Հանդերձագին	8800	
	Բ. Վառելանիւթ	6548	50
	Գ. Խահաւէ շաքար եւն.	3532	25
	Փոխադրութիւն	3545	22395 75
9. Զանազան ծախս	Ս. Զանազան ծախսեր		8758
10. Նպաստ եւ նուէր	Ս. Մատուկի 12 ամսեայն	15289	
	Բ. Նպաստից հաշւոյն	6642	75
	Գ. Հիւանդանոցի Վազրժի հաս.	455	22386 75
Արտասովոր կթողիկ. ընդունել. եւ պատգամաւորաց			580995 75
Վիճակ.	Հասոյթից առաւելութիւն		14801 50
			70154 75
			651149 75

Խարուքեան

1 2

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31

ՀԱՍՈՅԹ

1. Ազգային Տուրք	Ս. Պատրիարքարանի մէջ գանձեալ	96650	
	Բ. Հաւաքչաց ձեռք	28650	125300
2. Մուգարա	Տարեկան որոշ գումարը		53400
3. Գանձիւք	Տարեկան որոշ գումարը		37830 75
4. Պետական	Ս. Զատիկի առթիւ նուիրուած		37671
5. Դիւանական	Տարեկան ընդհանուր հասոյթը		51066 75
6. Առումախոս			200799 75
7. Ամուսնական			58990
8. Վաւերացում			55800 75
9. Վազրժ			8804
10. Տոկոս եւ դրամական օտ	Տարեկան գանձուած	7788	
	Այրիախնամի հաշ. չառ.	23	7811
Շահեկանարեան կտակի 1912 տարւոյ տոկոս	գեղջ 1944		5867
11. Նուէր	Տարեկան հասոյթը		3205
12. Զանազան հասոյթ	Ս. Ուսուցչ. վկայագիրէ	6627	75
	Բ. Դատական հասոյթներէ	1765	
	Գ. Այլ եւ այլը	4022	12414 75
			651149 75

Ծ Ա Խ Ք

Մատակա

19

ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1-

1. Թոռակ	Ա. Պատրիարք	30000	
	Բ. Փոխանորդ. եւ Դիւան	44400	
	Դ. Դիւանապետը եւ Քարտղ.	257590	
	Դ. Բարապանք, Սենեկապանք	62325	
	Ե. Հանգստեան Թոշակ	3600	397915
2. Ազգ. Ժող.	Ա. Քարտուղար	12000	
	Բ. Օգնական	1296	
	Դ. Տպագր. Ատենադրեանց հմր.	4340	
	Դ. Զանազան	8014	50 25620 50
3. Կրթական	Ա. Տեսուչ	12000	
	Բ. Էթ-Մէյտանի վարժարան	1200	
	Զանազան	183	75 13383 75
4. Օրերկն	Ա. Ս. Պատրիարքի Երթեւեկ	11265	25
	Բ. Գործակատարի	6000	
	Դ. Բարապանաց	2400	
	Դ. Անակնկալ	6834	25 26499 25
5. Գոյք եւ շէնք	Ա. Նորոգութիւն	2151	50
	Բ. Կահ կարասի	9057	75 11209 25
6. Գրական պիտոյք եւ բոքաստ	Ա. Թուղթ, գրիչ միւլան	8404	25
	Բ. Տպագրութիւն	4690	75
	Դ. Հեռագիր նամակ	15777	25 28872
7. Տրոց հաւաքում	Ա. Հաւաքիչ	5395	50
	Բ. Դրոշմաթուղթ	650	25
	Դ. Ընկալագիր, խաչ, տուփ	3107	50 9153 25
8. Մասակարգութիւն ընդ. ծախք	Ա. Հանդերձագին	8800	
	Բ. Վառելանիւթ	6548	50
	Դ. Խաչակէ շաքար եւն.	3532	25
	Փոխադրութիւն	3515	25 22395 75
9. Զանազան ծախք	Ա. Զանազան ծախքեր		8758
10. Նպաստ եւ նուէր	Ա. Մնտուկի 12 ամսեայն	15289	
	Բ. Նպաստից հաշւոյն	6642	75
	Դ. Հիւանդանոցի ՎագրՔի հաս.	455	22386 75
Արտասովոր կիթոլիկ. ընդունել. եւ պատգամաւորաց			580995 75
Վիճակ.	Հասոյթից առաւելութիւն		14801 50
			70154 75
			651149 75

Բարութեան

12

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31

ՀԱՍՈՅԹՔ

1. Ազգային Տուրք			
Ա. Պատրիարքարանի մէջ գանձեալ	96650		
Բ. Հաւաքչաց ձեռք	28650		125300
2. Մուգարա			
Տարեկան որոշ գումարը			53400
3. Գանձեւեր			
Տարեկան որոշ գումարը			37830 75
4. Պետական			
Ա. Զատիկի առթիւ նուիրում			37671
5. Դիւանական			
Տարեկան ընդհանուր հասոյթը			51066 75
6. Առուծախք			
« « «			200799 75
7. Ամուսնական			
« « «			58990
8. Վաւերացում			
« « «			55800 75
9. Վագրք			
« « «			8804
10. Տոկոս եւ դրամական օտ			
Տարեկան գանձում	7788		
Այրիախնամի հաշ. չաչ.	23	7841	
Շահնագարեան կտակի 1912 տարւոյ տոկոս			
զեղչ 1944			5867
11. Նուէր			
Տարեկան հասոյթը			3205
12. Զանազան հասոյթ			
Ա. Ուսուցչ. վկայագիրէ	6627	75	
Բ. Դատական հասոյթներէ	1765		
Դ. Այլ եւ այլք	4022		12414 75
			651149 75

ԵԼԵ

1 2 1

1911

ՄՈՒՏԻ

Աղգային Տուրք	125300
Մուգաթա	26498
Գանչէլէր	35621 75
Պետական	37671
Դիւանական	51066 75
Առուծախ	200799 75
Ամուսնական	58990
Վաւերացում	55800 75
Վազըֆ	8804
Տոկոս եւ դրամական չափ	7788
Նուէր	3205
Զանազան	12414 75
	<u>623959 75</u>

Մուտք

ՏԱՐԻՈՅ

ԵԼԻ

Թոշակներ	397915
Աղգային Ժողով	25620 50
Կրթական	13383 75
Յարարերական	26499 25
Գոյք եւ չէնք	11209 25
Գրական պիտոյք եւ թղթ	28872
Տրոց հաւաքում	9153 25
Մատակարար. ընդ. ծախք	22395 75
Զանազան ծախք	8758
Նպաստ եւ նուէր	15289
Նպաստից	6642 75
Արտաստից	14801 50
	<u>580540</u>

ԳՈՅՔ

Ելից

ՎՂ

1911 թվ

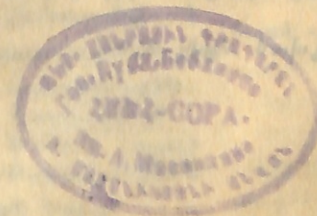
Երեսօրհանի վանք	մնացորդ պարտքը	28726	
Ա.գգ. Հիւանդանոց	«	17064	25
Մուգարա	«	444176	25
Գանձեկեր	«	94164	50
Պետական	«	3200	
Զանազան պարտաւերք	«	30615	25
Աւերգեան Կեակ	«	43841	25
Արժեքուղբի Ի Պանք Օրօման պատ. արժէթ.	«	125057	50
Պանք Օրօման Ի Պոլիս	«	4079	50
Վիճեր Պանք	«	1556	50
Տէօյք Պանք	«	50781	75
Ղալաթիոյ Խնամակալութեան մնացորդ պարտքը		19456	
		200	
Սուկախ հաշիւ		4460	25
Սնունք		834379	

Պատճառներով միջոցառումներ
Կէսին

ՃԱԿ

ՏԵՄԲԵՐ 31

000011	Վրեւուճ պարտք. — Մնացորդ պահանջը	224396	
000011	Հին փոխառութիւններէ	224396	
000011	Հին ամսաթուղիներէ	77984	50
000011	Զանազան պահանջաւորք	9601	311981 50
000011	Վազըճի աւանդ. — Մնացորդ պահանջը		5233
000011	Յղելի աւանդ. — «		45710 50
000011	Վիճակ. — Նախորդ տարիներէ յաւել.	401299	25
	Այս տարւոյ յաւել.	70154	75 471454
		834379	

Նախատեսուքիւն 1912 Տար

Ուղղակի հասոյթ

1. — Ազգային Տուրք	
ա. — Պատրիարքարանի մէջ գանձելի	410000
բ. — Հաւաքչաց ձեռք	37500
	147500
2. — Մուգաթա	28000
3. — Գանչելէր	39400
4. — Պետական	37671

Անուղղակի հասոյթ

5. — Դիւանական պարք	40000
6. — Առ ու ծախ	200000
7. — Ամբաստան	50000
8. — Վաւերացում-պաշտօնաթուղթի	50000
9. — Վազըֆի հասոյթ	8000
10. — Տոկոս եւ դրամական շահ	8000
11. — Նուէր	2000
12. — Զանազան հասոյթ	10000

620571

Համագումար հասոյթից

Լոյ ելմտացոյցի (ծախուց բաժանմանը)

Որոշ ծախս

1. — Թոշակներ	60000
ա. — Պատրիարք Սբազան	44400
բ. — Փոխանորդ եւ Դիւան	271200
գ. — Դիւանապետ եւ Բարտուղարք	58200
դ. — Ստորադասեալ պաշտօնեայք	4800
ե. — Հանգստեան թոշակ	438600
2. — Ազգային ժողով	12000
ա. — Բարտուղար	6000
բ. — Տպագրութիւն	2000
գ. — Զանազան ծախք	3600
դ. — Սենեկական	23600
3. — Գաւառական հովութիւնք	15000
4. — Կրթական	12000
ա. — Տեսուչ	1200
բ. — Էթ-Մէլտանի վարժարան	500
գ. — Զանազան ծախք	13700
5. — Թարգմանական	19200
ա. — Պատրիարք Սրբազանի երթեւեկութ.	6000
բ. — Գործակատարի	2400
գ. — Բարազանաց	6000
դ. — Անակնկալ	33600
6. — Գոյք եւ շէնք	5000
ա. — Նորոգութիւնք	5000
բ. — Կահ կարասիք	10000
7. — Դրական պիտոյք-թղթատար	8000
ա. — Թուղթ, գրիչ, մեկն	3000
բ. — Տպագրութիւն	9000
գ. — Հեռագիր, համակ	20000
8. — Տրոց հաւաքում	6400
ա. — Հաւաքիչ	800
բ. — Դրոշմաթուղթ	4000
գ. — Ընկալագիր, կաշի, տուփ	5000
դ. — Զանազանք	16200
9. — Մատակարարութեան ընդհ. ծախք	7500
ա. — Հանդերձագին	3500
բ. — Վառելանիւթ	3600
գ. — Խաւով, շաքար	500
դ. — Փոխադրութիւն	15100
10. — Զանազան ծախք	3000
11. — Նպաստ եւ նուէր	10000
12. — Արտասովոր	21200

Համագումար ծախուց

Հասոյթից առանձնութիւն

620571

ԱԶԳ . ԿԵԴՐ . ՍՆՏՈՒԿԻ 1912 ՏԱՐԻՈՅ ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԻ

ԶԱՆԱԶԱՆՔ.— Այս գլխուն մուտքը կազմէ ուսուցչական վկայականներով աւերացման վարձքը, դատաստանական խորհրդոյ հասոյթը, հրդեհի առթիւ ապահովագրական ընկերութեան ատուամարը, բացակայող պաշտօնէից տուգանքները եւայլն: 1911 ին դանձուած 12,414 դահեկան: 1912 ի համար նախատեսուած է 10,000 դահեկան: Ուսուցչական վկայագիրներէն կը գանձուէր դահեկան, կէսը Պատրիարքարանի սնտուկին համար: Վարչութիւնը նկատելով կրթական գործին կարեւորութիւնը ուսուցիչներն ու ուսուցչուհիները քաջալերելու անհրաժեշտ պէտքը, կառավարութեան հետ խորհրդակցելէ ապա ուսման ալ թողլով ամբողջապէս յիշեալ նպատակի սնտուկին: Զանազան հասոյթները 1911 ին բարձրացած 12,414 դահեկանի: 1912 ի համար նախատեսուած է 10,000 դահեկան:

ԾԱՆՔ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԾԱՆՔ. — 1911 տարւոյ ընդհանուր ծախուց գումարը բարձրացած է 580,540 ռկկ:

1912 տարւոյ համար նախատեսուած ծախքն է 620,571 »

այսինքն 1911ի հետ քաղ- 40,031 »

զատմամբ աւելի, որուն բաղադրութիւնը պիտի տրուի ի ստորեւ ծախուց զանազան գլուխներուն մէջ:

ԹՈՇԱԿՆԵՐ. — Պատրիարքարանի բուր պաշտօնէութեան 1911 տարւոյ թուշակներու գումարը եղած է 394,315 դահեկան, մինչ 1912 տարւոյ համար նախատեսուած է 433,800 դահեկան, այսինքն 39485 դահեկան աւելի, զիստադարձաբայն պատճառաւ որ անցեալ տարւոյ մէջ Պատրիարքական Աթոռը թափուր ըլլալով Տեղապահ Սրբազանը ստացած է ըստ սովորութեան կէս ամսական, մինչ ներկայ տարւոյ համար Պատրիարքական թուշակը ամբողջութեամբ նշանակուած է պիտեմէին մէջ: Պատրիարքական թուշակն է ամսական 5000 դահեկան, որ խիստ քիչ է Այս թուշակը 10,000 դահեկան եղած է 1870 էն առաջ եւ 5000 ի վերածուած է այս թուականէն ի վեր: Արդ՝ այժմու կեանքի տարապայման սղութիւնը այդ թուշակը իրապէս անբաւական դարձած է եւ փափաքելի է պիտեմէին հետզհետէ բարձրացնելը բարձրացնելու աստիճանաբար նոյն թուշակը քանի մը տարիէն վերածնելու համար դարձեալ 10,000 դահեկանի, որպէս զի Հայոց Պատրիարքը կարենայ ապրիլ իր զիրքին համապատասխանող լայնութեամբ մը:

Աղգահամարի գլուխին մէջ անհրաժեշտ դատուած է աւելցնել պաշտօնեայ մը 300 դահեկան ամսականով՝ աղգային տուրքին հիմը կազմող արձանագրութիւնները ապահովելու համար: 100 ական դահեկան աւելցուած է չորս պաշտօնեայի ամսականներու վրայ:

Թէ եւ ամսականի յաւելման կատարելագոյն իրաւունք ունեցող պաշտօնեաներ կան, ինչպէս կան նաեւ հանգստեան կոչուելիքներ, բայց այս անօրէնութիւնները

որ անհրաժեշտ են զօրծոց բարեօր ընթացքին համար, վերապահուեցան Պատրիարքարանի վերակազմութեան ծրագրին զօրծաղութեան: Այս ծրագիրը պատրաստուած ըլլալով խառն ժողովոյ մէջ խորհրդակցութեան տարակայ է արդէն եւ կը յուսանք թէ պիտի կրնանք ի մօտոյ զայն ենթարկել Աղգային ժողովոյ վաւերացման: Պատրիարքարանի պաշտօնէութեան թուշակները ընդհանուր ծախուց 100 ին 70 ը կը կազմեն:

Թէ եւ Պատրիարքարանը հանգստեան թուշակի անտուկ չ'ունի, բայց ձեր ու վաստակուոր հին պաշտօնէից կամ անոնց ընտանեաց նպաստներ եղած են միշտ:

Այսպէս ամսական 300 դահեկանի նըպաստ մը կընդունի նախկին զանձապետ Եռայիկ Էֆ. Մարգարեան, որ 1860ին պաշտօն ունեցած է Պատրիարքարանի մէջ: Վարչութիւնը ամսական 100 դահեկանի նպաստ մըն ալ յատկացուց Բարապան հանգուցեալ կարապետ աղայի կարօտ ընտանեաց:

Ա.ԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ. — Թուշակ՝ ըստ առաջնոյն 12,000 դահեկան, տպագրութեան 6,000 դահեկան զանազան ծախք 2,000 դահեկան եւ Սենեկապան 3600 դահեկան, համադրւած 23,600 նախատեսուած 1912ի համար:

ԿՐԹԱԿԱՆ. — Կրթական տեսչի պաշտօնը ներկայ պայմաններու մէջ բազմադուած օգուտը տալէ հետի կը տեսնուի թէ եւ, բայց նոր անօրէնութեամբ մը հարկ եղածը ընկու պայմանաւ՝ նոյն պաշտօնի ամսականը ինչպէս եւ Կրթական երկու փոքր վարկ՝ եղածին պէս թողուցան պիտեմէին մէջ: Ուրեմն 1912ի համար կրթական ծախք նախատեսուած է 13700 դահեկան, որ հաւասար է 1911ի ծախուց:

ՀՈՎՈՒՍԿԱՆ. — Վարչութիւնը անհրաժեշտ նկատեց պիտեմէին մէջ նորէն բռնալ այս գլուխը որ երկար տարիներ առաջ պիտեմէին ունեւա է եղբ շնչուած է բռնապետական չրջանի մէջ: Այցելութիւններ ու հովուութիւններ այն գաւառներն ու վանքերն որոնք տաղանապա-

ից ու անտէր վիճակի մը մէջ կը մնան, անհրաժեշտ են եւ խիստ օգտակար ըլլալու: Կոչուած են աղգային շահուց տեսակետէն, Կեդրոնական վարչութիւնը այս նկատուածով պիտեմէին մէջ նախատեսեց 1912 տարւոյ համար 15000 դահեկանի վարկ մը որ պէտք է աւելի բարձրանայ յաջորդ տարիներու մէջ: Իրը պարզ յիշատակութիւն՝ ըսենք թէ՛ այս վարկը 20,000 դահեկան եղած է 1889 ի պիտեմէին մէջ:

ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԿԱՆ. — Այս ծախուց գումարը եղած է 1911 ին 26,499 դահեկան, 1912 ի համար նախատեսուած է 33,600 դահեկան: Պատրիարք Սրբազանի երթեկերին յատկացեալ կառքին ամսական վարձքը, որ 1600 դահեկան որոշուած է, ամբողջութեամբ վճարել աղգային անտուկէն, մինչդեռ անցեալ տարիներ անտուկը միայն 1000 դահեկան վճարած է այս ծախքին համար, մնացորդը զեղչուած ըլլալով Պատրիարքական թուշակէն, որ ինչպէս վերը բնութեամբ, արդէն անբաւական է ինքնին:

ԳՈՅԻ ԵՒ ՇԷՆԲ. — Պատրիարքարանի խարխուլ վիճակին պատճառաւ անպակաս են նորոգութիւններ ու ծախքեր: Շէնքը հին է եւ խարխուլ: 1911 ին ծախսուած է 11,209 դահեկան: 1912 ի համար նախատեսուած է 10,000 դահեկանի վարկ մը: Նոր ու վաղելու Պատրիարքարանի մը չ'իտութիւնը անհրաժեշտ է, աղգային այս կեդրոնը գնելու համար ներկայանալի վիճակի մը մէջ:

ԳՐԱԿԱՆ ՊԵՏՈՅԲ. ԹՂԱՍԱՐ ԵՒ ՀԵՌԱԳԻՐ. — Այս գլխուն ծախքը եղած է 1911 ին, 28,872 դահեկան: 1912 ի համար նախատեսուած է 20,000 դահեկան: Բոլորովին անպետ կամ աւելորդ բաղերով խճողուած հեռագիրներ տալու դրութիւն մը շատ աւելցուցած է այս գլխուն ծախքը: Որոշուած է ուրեմն խնայողութեան քը: Որոշուած է ուրեմն հեռագրական թղթակցութեան մէջ ալ:

ՏՐՈՑ ՀԱՍԱՐՈՒՄ. — 1911ի ծախսն է 9453 դահեկան: 1912 ի համար նախատես-

ուած է 16200 դահեկան: Հաւաքելը 200 դահեկանի ամսական մ'ունի եւ կ'ստանայ նաեւ զանձուած դրամներու մէկ տասանորդը:

ԽՍՏԱԿԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԾԱՆՔ. — 1911 ի ծախքն է 22,395: 1912ի համար նախատեսուած է 15,100 դահեկան: Խնայողութեան աւելի հոգ պիտի ցուցուի: ԶԱՆԱԶԱՆ ԾԱՆՔԵՐ. — Այս գլխի մէջ է ի մասնաւորի Պատրիարքարանի ապահովագրութեան տարեվճարը: Անցեալ 1911 ին ծախք եղած է 8,758 դահեկան, 1912 ի համար նախատեսուած է 3,000 դահեկան խնայողական միջոցներ ձեռք առնուած ըլլալով:

ՆՊԱՍ ԵՒ ՆՈՒԷՐ. — Մեծ մասամբ դատուի կարօտ ճամբորդներու եւ տընանկներուն եւ աղքատաց տրուած այս նպաստներու գումարը եղած է 1911 ին 15,289 դահեկան: 1912 ի համար նախատեսուած է 40,000 դահեկանի վարկ մը:

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ. — 1911 ին ծախսուած է 14,801 դահեկան, որու 7,781 դահեկանը հոգեւոյս Արքազան Հայրապետին՝ ի Բերա ընդունելութեան եւ 7,020 դահեկանը նոր կաթողիկոսական ընտրութեան մասնակցելու համար: Պոլսէն զրկուած երկու պատուիրակներու ծախուց յատկացուած է:

1912 ի համար նախատեսուած է 21200 դահեկանի վարկ մը, որու 16,200 դահեկանը 1911 ի մէջ բուէարկուած է արդէն Աղգային ժողովէն նախորդ վարչութեանց յետեւ համարատու թիւները պատրաստելու համար: Վերջացնելէ աստիճանաբար թէ ծախուց կրթական գլուխը նոր կարեւորութիւն մը կ'ըստանայ Ա. Եռանդակուի կտակին հաստատելից՝ յատուկ պիտեմէնով մը՝ Գաւառցի կարօտ ուսանողաց դաստիարակութեան զօրծին յատկացուելուն հետեւանօք: Ինչպէս բացառուած է Բաղաբական Ժողովոյ տեղեկագրով:

Ի Դիմաց Աղգ. Կեդր. Վարչութեան վ. Ասեմապիք Ասեմապիք Եր. Խորաւան Դեղդ Ասլաֆիան

Վ. Ասենադյի
Եր. Խորասան

ՊԱՏՐԻԱՐԲԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ

ՆՈՐ ՍԱԿԱՑՈՅՑ

ԿՈՆԴԱԿԳԻՆ

	Մուգաթայի	20 0/0
1. — Կոնդակ Առաջնորդութեան	10	"
2. — " Տեղապահութեան	20	"
3. — " Գաւառ, Ընդհ. Ժողովոյ, եթէ ամբողջական է	10	"
4. — " " Կրօն, " " " " " "	40	"
5. — " " " " " " " " " "	10	"
6. — " " " " " " " " " "	10	"
7. — " " " " " " " " " "	10	"
8. — " " " " " " " " " "	40	"
9. — " " " " " " " " " "	200	"
10. — " " " " " " " " " "	100	"

ԱՐՏՈՆԱԳԻՐԲ

11. — Եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ թաղուելու հրամանագիր	5000
12. — Վիճակահանութեանց, հանգանակութեանց, հանդիսութեանց եւ այլ նմանօրինակ նպատակ գործողութեանց համար, նախատեսեալ դուժարին համեմատ եւ կանխիկ գումարին	2 0/0
13. — Պատրիարքարանի ձեռք գտնուած, փոխադրուած կամ մատուցուած դրամներու վրայ դուժարին ^(*) Ծանօթ. — Կարօտներու եւ պանդուխտներու 5 ոսկիէ պակաս գումարներէն իրաւունք չգտնուիր	2 "
14. — Շրջափակի գանձանակի արտօնագիր իւրաքանչիւր տարւոյ հմր.	50

ՎԱԽԵՐԱՑՈՒՆԲ

15. — Կտակներու եւ նոր վաղձներու վաւերացման կամ գործադրութեան համար յայտնի կամ ենթադրեալ դուժարին համեմատութեամբ	4 0/0
Ծանօթ. — Եթէ իրաւունքը սկիզբէն վճարուած չէ, կտակին բացման կալուածքին վաճառման կամ վաղձի գործադրութեան պահուն կը գանձուի կտակընկալէն	
16. — Կտակաց յետս կոչման կամ ջնջման հմր. ըստ վերջնայն գումարին	1 "
17. — Կտակաց վրայ փոփոխութիւնք, եթէ յաւելում կամ նւազում են, տարբերական մասին համեմատութեամբ, նոյնպէս գումարին	4 "
18. — Իսկ եթէ լրիկ նպատակի փոփոխութիւն է	50
19. — Թաղական Խորհրդոց հաշուոց վաւերացման իւրաքանչիւր տարւոյ համար	3 "

(*) Ծանօթ. — Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց Տնօրէն Ժողովն, ինչպէս նաեւ Կիլիկիոյ Կեդրոնական Որբակնամ Յանձնաժողովը իրենց գրեթէ չեն ուզեր վճարել այն 0/0 2 տոկոսը, որ կը գանձուի Պատրիարքարանի միջոցաւ եկած իրենց դրամներէն:

1912 Մարտ 3 Կ. Պոլիս

Վսեմաշուք Ատենապետ Էֆէնտի
Ազգային Ժողովոյ
Աստ

Հաշուակալութեան Դիւանն պատիւն ունեցաւ ստանալու՝ առ ի նախաքննութիւն՝ պատուարժան Դիւանէջ Կեդրոնական Սնտուկի անցեալ 1911 տարւոյ մտից եւ ելից ընդհանուր հաշուեցոյցը, ներկայ տարւոյ հասութից եւ ծախսոց ցուցակը եւ ներկայ տարւոյ համար պատրաստուած ելիւմտական օրինագիծը:

Դիւանն իւր կարողութեան չափովը նախաքննեց այս հաշիւները եւ օրինագիծը. ներկայիս կուգամք Ձեզ տեղեկագրել թէ հաշիւներու եւ օրինագիծի մասին Պատուարժան Վարչութեան հետ համակարծիք ենք, բացի երեք կէտերէ, որոնց մասին ի ստորեւ կը գնենք մեր գիտողութիւնները:

Ա. 1911 տարւոյ հաշուական գործառնութեանց տեղեկագիրը Տեսուհական Խորհրդոյ Ատենապետը միայն ստորագրած է. կարծենք թէ Ատենապետին ալ զայն ստորագրած պէտք էր ըլլալ:

Բ. Հաշիւներէն կ'եւա թէ Պատրիարքարանը կը պահանջէ Առաջնորդներէն 444176.25 դրշ. իբրեւ Մուգաթայի տուրք եւ Պոլսոյ եկեղեցիներէն 91164.50 դրշ. իբրեւ Գանչէլէի տուրք, ասոնց գումարը կ'ըն 535340.75 դրշ. այս գումարը ան-

ցած է հաշիւներուն մէջ իբրեւ պահանջք, անշուշտ իբրեւ գանձելի. որով կը կարծուիք Պատրիարքարանը այսքան գումար մը պիտի կրնայ ձեռք անցունել. մենք կը կարծենք թէ աւելի զբաւան կ'ըլլայ երբ այդ գումարը իբրեւ կասկածելի պահանջք ներկայացունին:

Գ. Դիւանը 1912 տարւոյ ելիւմտացոյցին օրինագիծին Դիւանն կը կարծէ թէ աւելի լաւ կ'ըլլայ ջնջել 3-րդ յօդուածը, որ կ'ընէ.

«Ազգային տրոց հասոյթը արգիւնաւորելու համար ընտրողական իրաւանց մասին Սահմանադրութեան տրամադրութիւնը անխափան պիտի գործադրուի»:

Այս մասին Սահմանադրութիւնը սապէս կը տրամադրէ.

«Յօդ 30-ը. — Ազգային տուրքը ընտրութեան իրաւունք տալու համար, պէտք է ընտրողը տարին զոնէ եօթանասունէն հինգ զըշ. ընդհանուր տուրք վճարէ»:

Արդ փորձերով տեսնուեցաւ թէ այս յօդուածին անխափան գործադրութիւնը մեծամեծ կոտորուած պատճառ կ'ըլլայ ազգային երեսփոխանաց ընտրութեան միջոցներուն. ուստի Դիւանն կը կարծէ թէ աւելի լաւ է այս տուրքը ըստ կամա ձգել, ինչպէս կ'ըլլա 3—4 տարիներէ ի վեր:

Կը խնդրեմք Վսեմաշուք Տէր, որ ընդունիք մեր խորին յարգանաց հաւատարմութիւնը:

Ի զիմաց Հաշուակալութեան Դիւանի
Ասենապետի
ՍՊԱՃԵՍԱՆ
Ասենապետ
ՅԱԿՈԲ ՊՕՅՍՏԵԱՆ

20. — Կտակային, եկեղեցական, կրթական կամ բարեգործական հաստատությունից հաշվենկերուն վաւերացման համար մուտքի գումարին 1 00/00
21. — Պաշտօնագրոց ստորագրութեան եւ կնքոյն կամ անձնական ստորագրութեան վաւերացման 50
22. — Եթէ մէկէ աւելի շահակից անձանց ստորագրութիւններ նոյն գրութեան վրայ կը վաւերացուին, միւսներէն իւրաքանչիւրին համար 20
23. — Դպրոցական վկայագիրներու վաւերացման համար 20

ՎԿԱՅԱԳԻՐՔ

24. — Ծննդեան, Մկրտութեան, ամուսնութեան եւ մահուան վկայագրի 40
Ծանօթ. — Նոյն անձի վրայ մէկ վկայագրով միացեալ վկայութիւններ միշտ իբր մէկ վկայագիր կը նկատուին
25. — Տարբեր անձեր նոյն գրութեան վրայ միացուած տաւեն, միւսներէն իւրաքանչիւրին 20
26. — Բարի վացուց եւ արժանեաց վկայագրի համար 20
Ծանօթ. — Աղքատութեան վկայագրէ իրաւունք չգանձուիր
27. — Փոխանորդութեան վկայագրի կամ փոխանորդագրի վաւերացում 50
28. — Ամուրիութեան վկայագրի համար 3 աստիճանի վրայ 50, 100 կամ 150
29. — Ժառանգական վկայագիրներու համար նկատի կ'առնուի ո'չ ժառանգորդաց անձնականութիւնը, այլ ժառանգութեան յայտնի կամ ենթագրեալ գումարը, եւ ըստ այսմ իբր իրաւունք կը գանձուի.
Մինչեւ	100 Օսմ.	ոսկւոյ գումարը	25
"	500	"	50
"	1000	"	100
"	5000	"	200
"	10000	"	400
"	50000	"	500
"	100000	"	800
Աւելի բարձր գումարի համար	"	"	1000

ԴՊ ՈՅԱԿԱՆՔ

30. — Ուսուցչաց վկայականի համար 40 (*)
31. — Շրջանաւարտի վկայականը 20
32. — Նոր դասագիրքի վաւերացման 50
33. — Դասագիրքերու յաջորդ տպագրութեանց 100
Ծանօթ. — Այս երեքն ալ յօդուտ Ուսուցչաց Օգն. Մնտուկի

ԸՆԴՀԱՆՈՒ

34. — Որ եւ է կորսուած գրութեան կամ վկայագրի նորը տալու համար 20
35. — Որ եւ է գրութեան կամ վկայագրի կրկնակ օրինակներուն համար իւրաքանչիւրին 20
36. — Ընդարձակ գրութեանց պատճէններուն համար, իւրաքանչիւրէջին 40

(*) Ծանօթ. — Այս սակը 40էն 20ի գեղջուած է, ու կը պահանջի կարօտ Ուսուցչաց Օգնութեան Սնտուկին:

